

עבודת השם

פרשת "מקץ"

איננו אוכל" (שמות שמות ג ב) ובמדרש לקח טוב (שם פסוק ג) מסביר בוער לא יבער, שהיה כלה הסנה ועומח אחריו אחר ונראה כאלו איננו מתבשר אלא עומד כמו שהיה בתחלה, ע"כ. ובפרוש ה"חזקוני" מסביר "והסנה אינו אוכל" כנגד מצרים וישראל כי האויבים נמשלו לאש וישראל לסנה, וכמו שהאש לא היה מבקיע את הסנה, כך לא יוכל האויב לבלות את ישראל, ע"כ הסנה מסמל את כוח העמידה כוח העקשנות וזאת הראתה אסנת, שלמרות שגדלה במצרים במקום זמה ושמה, הצליחה לשמר על טהרתה בזכות אותו קמע. לכן, בזמן שכל הבנות האחרות זרקו על יוסף כל מיני דברים אחרים, היא זרקה אותו קמע שקבלה מעקב ועל ידי כך הראתה שהלכה נגד הזרם ושמרה על שם בית יעקב.

לפיכך בא יוסף שסמלו "שור" ההולך נגד הזרם. והוא גשלה להכין את הדרך במצרים, ולמרות המקום שומר על צדקותו. הוא מודג עם אסנת, על שם "הסנה", שגם היא הולכת נגד הזרם ולמרות המקום שומרת על צדקותה. בסופו של דבר מראה יוסף את אותו קמע ליעקב, שעל ידי הקמע הוא מכשיר את שני בניו מנשה ואפרים כי זה הראיה ליעקב שישנם מקרים שאפשר ללכת נגד הזרם ולהצליח.

אנו רואים עוד במעשה דינה אמרו בבראשית רבה (עו ט) לקראת המפגש של יעקב עם עשו אומר הכתוב "ויקח את שתי נשיו ואת שתי שפחותיו ואת אחד עשר ילדיו" (בראשית, וישלח לב נג) ודינה היכן היתה? נתנה בתבה ונעל בפניה אמר הרשע הזה, עינו כמה היא, שלא יתלה עינו ויראה אותה ויקח אותה ממני. רב הונא בשם רבי אבא כהן ברדלא אמר לו הקדוש ברוך הוא "למס מרעהו חסד (איוב יד) מנעת חסד מן אחיך כמה דנשבא לאיוב לא גירתייה? (איוב יב) יעקב היה ודינה אשת איוב היתה וכמו שגירה את איוב כך אם היתה נשאת לעשו היתה מחזירתו למוטב לא בקשת להנשא למחל הרי היא נשאת לערל לא בקשת להנשא דרך היתר, הרי היא נשאת דרך אסור הרא הוא דכתיב "ותצא דינה וגו'" (בראשית, וישלח לד א) ע"כ.

נשאלת השאלה: מה אשמתו של יעקב, וכי לא היה צריך לדאג לחנוכה של דינה שפא תפל בידי עשו ימלקלה? מי אמר שעשו יחזר בתשובה? אולי דינה תתקלקל אלא לאחר שראה יעקב שיצא ממנה אסנת ושהיא הלכה נגד הזרם והיתה בה עקשנות והצליחה לשמר על עצמה הבין יעקב שישנם מקרים שבאים בתביעה לאנשים גדולים כמוהו מדוע הזניח את אחיו עשו ולא נתן לו אפשרות לחזור בתשובה על ידי דינה בתו כי מי שיוצא מביתו של יעקב אבינו יוצא מחזק בחנוך עם סגלה לעמד בנסיגות, ואז מבטח שורעו של יעקב עמד בצדקותו וישיב את הצד השני בתשובה.

"ויקרא פרעה שם יוסף צפנת פענח ויתן לו את אסנת בת פוטי פרע כהן אן לאשה". (מקץ מאימה) בסגנונות שונים מוסיפים, שגרשה יעקב מביתו והושיבה במדבר בתוך סנה, ולפיכך קראה "אסנת". ותלה לה לוח בצוארה שהיא אסנת בת דינה בת יעקב (פרוש ה"חזקוני" בראשית, מקץ מא, מה). ובשבא יוסף למצרים, יצאו כל הנשים לראותו מחמת יפיו, דכתיב "בנות צעדה עלי שור" (בראשית ויחי מט כב). וכל אחת זורקת לו חפץ או תכשיט, וזו לא היה לה מה לזרק, וזרקה לו הקמע שבצוארה, ונסתכל בו יוסף שהיתה בת בתו של יעקב ונשאה לו לאשה, ע"כ. וזהו שאמר לאביו "בני הם אשר נתן לי אלקים בזה" (בראשית ויחי מח ט). הראה לו הכתב שהוא (רבנו בחי" בראשית, מקץ מא, מה), ע"כ.

יוסף מצא קוי דמיון בינו לבין אסנת שניהם לא היו רצויים בבית יעקב, כל אחד מסבתו. אסנת השלכה למדבר ויוסף השלך לבור אסנת הורדה למצרים, ויוסף הורד למצרים אסנת מגיע לביתו של פוטי פרע ויוסף מגיע לביתו של פוטי פרע. חוץ מארועים משתפים שהיו דומים, היו דומים גם באפים שניהם הולכים נגד הזרם ויש להם אפי עקשני כמו שיבאר להלן: יוסף סמלו שורף שגאמר "בכור שורו הדר לו" (דברים וזאת הברכה לג יז) שור הנוגח שהולך נגד הזרם ומבין שכך אפיו, הוא נבחר להיות המוביל להכין את עם ישראל לגלות מצרים מבלי שיתקלקל בארץ מצרים את אפיו של יוסף רואים מגיל צעיר, שהולך נגד אחיו ומראה רגשי גדלות ואינו חושש משנאת אחיו הולך נגד הזרם איש כזה יכול להכין את הדרך למצרים מבלי חשש שישחף אחר שמות מצרים. כך אנו רואים בגמרא (שבת פט ע"ב) אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן ראו היה יעקב אבינו לרד למצרים בשלשלאות של ברזל (רש"י בדרך כל הגולים, שהרי על ידי גלות ירד לשם) אלא שזכותו גרמה לו שיוסף הכין את הדרך, ע"כ.

אסנת על שם שהשלכה בסנה, הסנה הוא שיח קוצני עקשן, כפי שרואים במעמד הסנה אצל משה רבנו נאמר "והסנה

16:17	כניסת השבת
17:20	צאת השבת
16:40	שקיעה
17:52	ד. חם
6:42	הנץ
הפטרה: רפי ושמחה	

עכשו הרי הוא משנה למלך, וממילא ימצאו את יוסף שהוא משל בכל ארץ מצרים וכדי למנוע זאת חשד אותם יוסף כמרגלים שאין ודאי לא ילכו לחקור ולחפש אחרי יוסף כי מרגל מיוחד לחקור בעניני המלכות. (וידבר יוסף)

"ויאמר אליהם יעקב וכו'.. 'יוסף איננו ושמעון איננו ואת בנימין תקחו' (מקץ מבלו) ולא ידע עד היכן הדברים מגיעים, כי אחרי כן נתקדם בבני אפרים שהיה מזרע יוסף, שהרגו בהם אנשי גת ביציאתם ממצרים לפני הזמן, ומשכב שמעון שמתו עשרים וארבע אלף במגפה על מעשה שטים, ומשכב בנימין כאשר היה מעשה פילגש בגבעה שמתו רב שבט בנימין. ובאופן אחר נראה לומר שהרי יוסף חשד אותם כמרגלים כמו שהזכיר לעיל ואם הם עכשו יסרבו לשתות עמו יין יאמר יוסף מדוע אינם רוצים לשתות, ודאי משום שהם חוששים שכאשר נכנס יין יצא סוד, וא"כ יוסף יגלה את כל הסודות שלהם שבגבעה הם באו למצרים ואכן יתברר שבאמת הם מרגלים לכן שתו עמו מבין שהיה בבחינה של סכנה, ולכן אפילו שקבלו עליהם לא לשתות מאותו יום אבל כאן המציאות הכריחה אותם לשתות, כי אחרת היו נתונים בסכנת נפשות (וידבר יוסף)

ואכן רואים זאת ביעקב עצמו בזמן שגרש את אסנת מהבית הוא עצמו רשם לה קמע שהיה מזרע יעקב וכל מי שמתחתן עמה נדבק בדרעו של יעקב, ואם זה טוב לגבי תינקת, בודאי שסגולת יעקב וחניכו תועיל לבתו דינה שהיתה יותר גדולה. וכמו שמצינו שדמות דיוקנו של יעקב אבינו עזרה ליוסף בעת נסיון. לכן באו בתביעה ליעקב מדוע נעל את דינה בתבה ומנע אותה מעשו אחיו. על זאת קבל מדה כנגד מדה את מעשה דינה בשכם. (אור חדש)

"ויאמר אלהם מרגלים אתם" (מקץ מבלו) ודרשו חז"ל דרדך רמז מאמי רחל נגבתם לאורחת ישמעאלים מכרתם זה ר"ת מרגלים ולכן חשד בהם יוסף כמרגלים לרמז להם על אשר עשו עמו כאשר נגברוהו ומכרוהו לאורחת ישמעאלים, ולכאורה מדוע חשד אותם יוסף בחשד זה דוקא אלא אמרו חז"ל שידרו אחי יוסף למצרים כדי לחפש את יוסף שם שהרי הורד מצרימה, וכמו שמוכא בחז"ל שהאחים הלכו לחפש את יוסף בשוק של זמרה, כי ידעו שיוסף היה יפה תאר ודאי הלך אחרי יצרו ונמצא במקום בזוי זה וכמו שאמר להם יוסף לראות את ערות הארץ באתם, ומתוך כך שיחקרו אחרי יוסף יתברר להם שאותו עבד שנמכר למצרים

פינת ההלכות

ע"פ ילקוט יוסף כרך ה.

"זמן ברכת הלבנה" (סימן תכו)

לה. מברכים ברכת הלבנה במוצאי תשעה באב, וטוב שיטעמו איזה דבר קדם הברכה, ולכתחלה ימתינו עד שיגיע זמן צאת הכוכבים ויחשיך באופן שתהיה הלבנה ראויה להנות מאורה. ואם אפשר שהצבור יקבעו זמן לברכת הלבנה אחר הסעודה, טוב שיטעמו כן, ויברכו הברכה אחר הסעודה, עם מנעלים. אך אם יש חשש שחלק מהצבור יפסידו הברכה, יברכו מיד אחר ערבית. ולכתחלה אין לקדש את החדש לפני תשעה באב, שבזמן זה אנו שרויים באבלות על חרבן בית המקדש. [ילקוט יוסף שבת כרך ה' עמ' שמב].

לו. נכון שהאבל לא יברך ברכת הלבנה תוך שבעת ימי אבלות. וכל זה אם ישאר לו זמן שיוכל לברך ברכת הלבנה לאותו חודש אחר האבל, אבל אם חושש שלא יוכל לברך על הלבנה אחר שבועה, יכול לברך תוך ז'. ורשאי לצאת מחוץ לביתו כדי לברך ברכת הלבנה בעשרה. [ילקוט יוסף על הלכות אבלות, מהדקא ראשונה ח"ו עמוד קעג, ובמהדורת תשס"ד עמוד תקעו].

סיפור בהמשכים

"איפה אלוקים?" חלק ב.

מצור: בצהרי יום שגרתי נכנס צעיר יהודי גבוה-קומה, בעל שער שחור ומתלתל, לחדר המזכירות של הרבי מליובאוויטש ובקש להכנס בדחיפות אל הרבי. בעבור המזכיר זו היתה תופעה שגרתית למדי. בני-אדם מכל גוני הקשת בקשו להתקבל אצל הרבי. האחד עשוי היה להיות רב דגול או איש-צבור מכבד, והשני יהודי פשוט, שבא לתנות את צרותיו הפרטיות ולבקש ישיעה. הרבי יצא מפתח הבנין וירד במדרגות. פתאים התייצב הצעיר מול הרבי והחל לומר דבר-מה. הרבי עצר והקשיב לדבריו. הצעיר היה נסער מאוד. **המשך:** בביתו לא דברו מעולם על היהדות, ומלבד עבדת היותו יהודי לא ידע דבר. את למודיו האקדמיים עשה בגאפאלו. בתקופת למודיו באוניברסיטה החל לתנות על משמעות היהדות. זה היה כאשר נוצר קשר בינו ובין סטודנטית לא-יהודיה. הוא ספר על הקשר להוריו והביע את רצונו לשאתה לאשה. ההורים נראו מזועזעים עד עמק נפשם והפצירו בו מאוד לעזב אותה ולמצא לו אשה יהודיה. תגובת הוריו טלטלה את עולמו. הוא לא הצליח להבין איך מתישבת אדישותם של הוריו לעניני הדת והמסורת היהודית עם זעזוע עמק כל-כך מהרעיון שבנם ישא נכריה. פתאום החלו להעסיק אותו שאלות על קיום הבוהא ומשמעות הדת. בעקבות השאלות האלה יצר קשר עם שליח הרבי בגאפאלו, הרב נתן גוראריה. הרב למד עמו והציע לפניו חמר רב לקריאה בעניני אמונה. עם זה, ככל שקרא והתעניין חש נבון ואבוד יותר, עד שכמעט אבד טעם בחייו. אמנם הדברים נראו בעיניו משכנעים ואמתיים, אך נשארו ברמת השכל בלבד, בעוד לבו כאלו מאן לקבלם. הרב גוראריה חש כי אין בכוחו לפתור את בעיותיו של הבחור. הוא הציע לו לנסע אל הרבי, ולהציע לפניו את שאלותיו. "ההמשך כבר ידוע לך", אמר הצעיר לבחור, שהאזין לו רב-קשוב. אך הבחור הזדרז לומר כי ממקום עמדו יכול היה רק לראות את לא לשמע. "אם-כן אספר לך", המשיך הצעיר. "כשנשגתי אל הרבי היתה השאלה הראשונה שעמדה על לשוני: 'היכן אלוקים?'. התפונתי בעצם לשאלה אם אכן יש אלוקים. הרבי השיב לי כי אלוקים נמצא בכל מקום, וסמן באצבעו תנועה סיבובית. 'תשובתו לא ספקה אותי, וכמעט בדמיותי אמרתי לו: 'רבי, אני רציני!'. לרגע הרבי חזק ואז אמר, כשהוא מצביע לעבר לבי: 'כאן הוא, בלב שלך!'. ואז הרבי הוסיף ואמר: 'התחל להניח תפילין, ואני מציע שתלמד בספר הפזורים, וכן בספר קצור שלחן-ערוך'. 'איני יודע להסביר זאת, אולם דברי הרבי חדרו עמק ללבי, הרגיעו אותי והניחו את דעתי', סיים הצעיר. הצעיר החל ללמד יהדות, ונעשה יהודי שומר תורה ומצוות. כיום הוא עומד בראש משפחה גדולה ומנהל בית יהודי חם. **סוף!**

עלון זה לעילוי נשמת!

ברוך עובדיה בן שרה	יגאל יוסף בן שושנה
שרה בת סלמה	שלום בן משה
אסתר בת חנה	שלום בן אברהם
ציון עובדיה בן רחל	יחזקאל אליהו בן סמרה
נעמי לקס בת אסתר	יעקב לקס בן אסתר
רחל עובדיה בת אסתר	רבקה בת כאונו וחנניה
שלמה בן אליהו ושרה	אברהם דמתי בן אסתר
דוד שורמון בן חוה	יוסף צברי בן אהרון

ת.נ.צ.ב.ה.

עורך ומגיש: שלום ע.

המעוניינים לקבל את העלון למייל בתפוצה שבועית:
יש לשלוח הודעה לאימייל: avodat.aseem@gmail.com
כמו כן ניתן להוריד את העלון באתרי "לדעת" ו"דרש" ועוד..